

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/154/2020
Identifikačné číslo spisu: 7717212943
Dátum vydania rozhodnutia: 26.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Branislav Král
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7717212943.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu R., bývajúceho v Y., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Szárszoi, s.r.o., IČO: 472 361 83, so sídlom v Michalovciach, Štefánikova 8 proti žalovanej R., bývajúcej v Y., zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Kizivatom, so sídlom v Michalovciach, Kpt. Nálepku 8, o vrátenie veci do pôvodného stavu, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 7C/50/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 4. septembra 2019, sp. zn. 1Co/8/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. mája 2018, č. k. 7C/50/2017-63 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanej uloženia povinnosti vrátiť do pôvodného stavu polovicu domu, postaveného na parcele č. 50 alebo zaplatenia sumy 3.000 eur, ako náhrady za zbúraný dom. Úspešnej žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 4. septembra 2019, sp. zn. 1Co/8/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako vecne správny, potvrdil a žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Stotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie v tom, že žalobca nebol v spore aktívne vecne legitimovaný, keďže nepreukázal svoje tvrdenie, že je právnym nástupcom R., nar. XX. marca XXXX. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca podanie, v ktorom uviedol, že „dovolanie píše sám, nakoľko sa žiadny advokát nechcel jeho dovolaniu venovať, nemôže sa dovolať spravodlivosti,

s tým, že boli porušené nasledovné zákony: čl. 17 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 10 Ústavy ČSSR, čl. 7, čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, pričom došlo i k zneužitiu právomoci verejného činiteľa a mareniu spravodlivosti“. Súd posúdil uvedené podanie podľa obsahu ako „dovolanie“.

4. Žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť s odôvodnením, že: 1/ dovolanie bolo podané oneskorene, 2/ dovolateľ nie je v dovolacom konaní zastúpený advokátom, dovolanie nebolo spísané advokátom, 3/ dovolanie nemá predpísané náležitosti podľa § 428 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritorneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

7. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania, účinná od 1. júla 2016, naďalej vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP) zastúpený advokátom. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy sa (navyše) vyžaduje, aby podané dovolanie bolo spísané advokátom, teda osobou, ktorá je zapísaná v zozname vedenom Slovenskou advokátskou komorou (tento zoznam je dostupný na internetovej stránke www.sak.sk).

8. Právna úprava obsiahnutá v § 429 ods. 1 CSP ustanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, bez splnenia ktorej dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Zákon túto podmienku nestanovuje iba v prípade dovolateľov uvedených v § 429 ods. 2 CSP.

9. Postup súdu prvej inštancie v prípade nespĺnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

10. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

11. V danom prípade zo spisu vyplýva, že a/ dovolaním napadnutý rozsudok obsahuje riadne poučenie v zmysle § 429 ods. 1 CSP a b/ dovolateľ nemá právnické vzdelanie, nevykazuje znaky dovolateľa uvedeného v § 429 ods. 2 CSP a podal dovolanie, ktoré nespísal advokát. Vzhľadom na to nebolo už povinnosťou súdu prvej inštancie vyzvať dovolateľa na odstránenie vád dovolania a poučiť ho o následkoch neodstránenia vád tohto mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 436 ods. 1 CSP.

12. Súčasná právna úprava CSP v § 429 ods. 1 CSP okrem povinného právneho zastúpenia dovolateľa advokátom vyslovene požaduje, aby podané dovolanie bolo zároveň ním spísané a podpísané, pričom

všetky podmienky musia byť splnené kumulatívne. Uvedená podmienka (spísanie a podpísanie dovolania advokátom) nebola v danej veci splnená, a to ani potom, čo žalobca zaslal dňa 9. júla 2020 na Najvyšší súd Slovenskej republiky plnomocenstvo udelené Advokátskej kancelárii JUDr. Peter Szárszoi, s.r.o. na jeho zastupovanie v dovolacom konaní, na podklade rozhodnutia Centra právnej pomoci z 11. mája 2020, o určení tohto advokáta pre účely zastupovania žalobcu v predmetnom dovolacom konaní. Navyše žalobca požiadal Centrum právnej pomoci o poskytnutie právnej pomoci, resp. o predbežné poskytnutie právnej pomoci až 17. marca 2020, t. j. 3 mesiace po uplynutí lehoty na podanie dovolania (teda nie v čase plynutia lehoty na podanie dovolania, ako sa nesprávne konštatuje v rozhodnutí Centra z 18. marca 2020, č. KaHE-PP/12975/2020, ktorým bol žalobcovi predbežne priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a na ten účel mu bola pôvodne ustanovená advokátka Mgr. Ivana Hačková, neskôr JUDr. Ján Farkaš, JUDr. Lukáš Holodňák a napokon JUDr. Peter Szárszoi).

13. Z vyššie uvedených dôvodov, potom samotné dovolanie (nespísané a nepodpísané advokátom), nespĺňalo ani náležitosti dovolania vyžadované v § 428 CSP.

14. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že v danom prípade nie je splnená osobitná podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 CSP, a preto nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. e/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

15. V dovolacom konaní úspešnej žalovanej najvyšší súd trovy dovolacieho konania nepriznal, lebo ich nepovažoval za účelne vynaložené. Trovy vynaložené stranou v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jej procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelne vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má strana sporu nárok na náhradu trov konania, pretože mala vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovy právnej služby (viď uznesenie Ústavného súdu SR z 1. februára 2018, sp. zn. IV. ÚS 83/2018). Za účelné nemusia byť považované trovy právneho zastúpenia za vyjadrenie k dovolaniu, pokiaľ v porovnaní s vyjadreniami v základnom konaní neobsahujú nové okolnosti (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. mája 2012, sp. zn. 4Cdo/128/2011). V danej veci dovolací súd nepovažoval za účelne vynaložené trovy právneho zastúpenia za vyjadrenie k dovolaniu, nakoľko sa v ňom žalovaná nevyjadrovala k okolnostiam samotnej veci (ku skutkovej alebo právnej stránke merita veci), ale v ňom poukazovala iba na nedostatky týkajúce sa formálnych náležitostí dovolania (navyše pokiaľ išlo o jeho včasnosť, nesprávne poukázala na oneskorené podanie dovolania), ktoré boli z dovolania už navonok celkom zrejmé. Navyše tak urobila bez toho, aby ju súd prvej inštancie k samotnému vyjadreniu k dovolaniu (v ním určenej lehote) vyzval, keďže jej dovolanie (práve pre nespĺnenie formálnych náležitostí) zasielal iba na vedomie (č. l. 152).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.